

ဗဟိုဝန်ထမ်းတက္ကသိုလ်(အထက်မြန်မာပြည်)တွင် ဖွင့်လှစ်သည့်
အရာထမ်းလောင်းအခြေခံ(အထူး) သင်တန်းအမှတ်စဉ်(၃)၊ ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားတွင်
ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ပြောကြားသည့်မိန့်ခွန်း
ဗဟိုဝန်ထမ်းတက္ကသိုလ်(အထက်မြန်မာပြည်) ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၃၀)ရက်

ဒီနေ့ကြွရောက်လာကြတဲ့ အထူးဖိတ်ကြားထားတဲ့ ဧည့်သည်တော်များ၊ ဗဟိုဝန်ထမ်းတက္ကသိုလ်မှ ပါမောက္ခချုပ်နှင့်တကွ သင်တန်းဌာနမှူးများ၊ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊ ကုသရေးဦးစီးဌာနမှူးများ၊ ဆေးရုံအုပ်ကြီးများ၊ မကြာမီကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်တော့မည့် သင်တန်းသူ၊ သင်တန်းသားဆရာဝန်များအားလုံး “ကိုယ်စိတ်နှလုံး ချမ်းမြေ့ပြီး မင်္ဂလာအပေါင်းနဲ့ ပြည့်စုံပါစေလို့ နှုတ်ခွန်းဆက်မေတ္တာ ပို့သအပ်ပါတယ်”။

ဒီနေ့ ဗဟိုဝန်ထမ်းတက္ကသိုလ်(အထက်မြန်မာပြည်)တွင် ဖွင့်လှစ်မည့် အရာထမ်းလောင်းအခြေခံ(အထူး) သင်တန်းအမှတ်စဉ်(၃)၊ ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားတွင် ယခုလို မိန့်ခွန်းပြောကြားခွင့်ရသည့်အတွက် ဝမ်းမြောက်ဂုဏ်ယူပါကြောင်း ပဏာမပြောကြားလိုပါတယ်။ ဒီသင်တန်းဟာ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနတွင် လစ်လပ်လျက်ရှိသော လက်ထောက်ဆရာဝန်နှင့် သွားဘက်ဆိုင်ရာဆရာဝန်ရာထူးများအတွက် ပြည်ထောင်စုရာထူးဝန်အဖွဲ့မှ ရွေးချယ်ခံရပြီး နိုင်ငံတာဝန်ထမ်းဆောင်မည့် အရာထမ်းလောင်းများအား အမျိုးသားရေးအမြင် ရရှိရေး၊ စိတ်ဓာတ်ကြံ့ခိုင်မှုရှိစေရေးအတွက်သာမက အရာထမ်းတစ်ဦးအနေဖြင့် သိသင့်သိထိုက်သည့် ပညာရပ်များ၊ ငွေကြေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ၊ ရုံးလုပ်ငန်းလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ သိရှိစေရေးအတွက် သင်ကြားလေ့ကျင့် ပျိုးထောင်ပေးရန်နှင့် သက်ဆိုင်ရာပညာရပ်များကို အခြေခံအားဖြင့် နားလည်သဘောပေါက်စေပြီး စည်းကမ်းနှင့်ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာကို စောင့်သိထိန်းသိမ်းတတ်သော ဝန်ထမ်းကောင်းများဖြစ်လာရန် ရည်ရွယ်၍ ဖွင့်လှစ်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

အခုဖွင့်လှစ်တဲ့ အရာထမ်းလောင်းအခြေခံ(အထူး)သင်တန်းကို ဗဟိုဝန်ထမ်းတက္ကသိုလ်(အထက်မြန်မာပြည်)နှင့် (အောက်မြန်မာပြည်)တို့တွင် ပြည်ထောင်စုရာထူးဝန်အဖွဲ့မှ ရွေးချယ်ပေးခဲ့သော လက်ထောက်ဆရာဝန် (၁,၇၆၈)ဦးနှင့် သွားဘက်ဆိုင်ရာဆရာဝန် (၈၄)ဦး၊ စုစုပေါင်း (၁,၈၅၂)ဦးတို့ တက်ရောက်ကြမယ်လို့ သိရပါတယ်။ သင်တန်းကာလ(၆)ပတ်ကို ဗဟိုဝန်ထမ်း

တက္ကသိုလ်မှ တာဝန်ယူသင်ကြားပေးပြီး ကျန်(၂)ပတ်ကို ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန မှ တာဝန်ယူသင်ကြားပေးမှာဖြစ်ပါတယ်။ သင်တန်းကို အချိန်ပြည့်ပြီးဆုံးအောင် တက်ရောက် သူများကိုသာ သင်တန်းဆင်းလက်မှတ်နှင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရမည့် အမိန့်ကြော်ငြာစာများ ထုတ်ပေးသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံတော်၏ ဘဏ္ဍာငွေခွင့်ပြုချက်အရလည်းကောင်း၊ ကျန်းမာ ရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနရဲ့ ဆရာဝန်လစ်လပ်မှုအခြေအနေအရလည်းကောင်း၊ နိုင်ငံ့ ဝန်ထမ်းဆရာဝန်များကို နှစ်စဉ် တိုးတက်ခန့်ထားပေးလျက်ရှိပါတယ်။ မြို့ပြနှင့်ကျေးလက် ဒေသကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ကွာဟချက်နည်းပါးစေရေးအတွက်လည်း အထူးကုဆရာဝန် များကို ခရိုင်နှင့် မြို့နယ်များအထိ တိုးချဲ့ခန့်ထားလျက်ရှိပါတယ်။

ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ တာဝန်ယူသင်ကြားမည့် သင်တန်းကာလ (၂)ပတ်တွင် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနရဲ့ မျော်မှန်းချက်၊ ရည်မှန်းချက်၊ မဟာ ဗျူဟာ၊ နည်းဗျူဟာများ၊ အဓိကဆောင်ရွက်နေသည့်လုပ်ငန်းများ၊ ဖွဲ့စည်းပုံ၊ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာအစိုးရမဟုတ်သော လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံအချင်းချင်းပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုများ၊ လက်ရှိအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် ကျန်းမာရေးစောင့် ရှောက်မှုစနစ်၊ အမျိုးသားကျန်းမာရေးစီမံကိန်း (National Health Plan) များကို သိရှိစေရန် ပြောကြားပို့ချ ဆွေးနွေးသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ လုပ်ငန်းအခြေခံတွေကို သိရှိနားလည်သဘော ပေါက်မှသာ လက်တွေ့တာဝန်ထမ်းဆောင်ရာတွင်လည်း ဆန္ဒနှင့်အလုပ် တစ်ထပ်တည်းကျပြီး လုပ်ငန်းခွင်ပျော်ရွှင်မှု ရရှိနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ဒီသင်တန်းဟာ အခြေခံအချက်အလက်များ၊ မူဝါဒသဘောတရား (Principle) များကိုသာ ပြောကြားဆွေးနွေးမှာဖြစ်တဲ့အတွက် သင်တန်းသူ၊ သင်တန်းသားဆရာဝန်များအနေနဲ့ အလုပ်ခွင်ဝင်ရောက်မှသာလျှင် ပိုမိုကျယ်ပြန့်စွာ သိရှိနား လည်မှာဖြစ်ပါတယ်။

ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ အခြေအနေအရပ်ရပ်နဲ့အညီ နိုင်ငံတော်၏ ကျန်းမာရေးလုပ်ငန်း များ တိုးတက်စေရန် အထူးအားထားဆောင်ရွက်နေတာဖြစ်တဲ့အတွက် သင်တန်းသူ၊ သင်တန်း သားဆရာဝန်များအားလုံး အလုပ်ဝင်ပြီးတာနဲ့ ကျရာအခန်းကဏ္ဍကနေ ပြည်သူများ၏ ကျန်းမာ ရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်အတွက် တစ်တပ်တစ်အား ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြရန်နှင့် ပြည်သူလူထုကို ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု၊ လွှမ်းခြုံမှုအပြည့်အဝပေးနိုင်မည့် လူတိုင်း သာတူညီမျှကျန်းမာရေး လွှမ်းခြုံစောင့်ရှောက်မှု (Universal Health Coverage - UHC) ကို အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ စိတ်ကောင်းစေတနာကောင်းဖြင့် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ကြပါလို့ ပြောကြားလိုပါတယ်။ တိုင်းပြည်

မှာ အဘက်ဘက်ကတိုးတက်ရန်အတွက် ကျန်းမာရေးစနစ်ကို အခြေအနေအချိန်အခါနှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ ပြောင်းလဲလျက်ရှိပါတယ်။ “Time for Change” ဆိုတဲ့ ဆောင်ပုဒ်နှင့်အညီ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားကဏ္ဍမှာလည်း ပြောင်းလဲဖို့လိုတာတွေကို နောက်မတွန့်ပဲ ပြောင်းလဲနေပြီဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်တဲ့အခါမှာ ပြည်သူတွေ၊ နာမကျန်းဖြစ်သူတွေ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းတွေ၊ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းတွေရဲ့အသံကို အမြဲတမ်းဂရုစိုက်နားထောင်ပြီး ပြောင်းလဲမှုတွေကို အဆင့်လိုက်၊ ကဏ္ဍအလိုက် (Step-wise, Phase-wise) ဆောင်ရွက်နေပါတယ်။

ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန၏ ရည်မှန်းချက်(၂)ရပ်ဖြစ်တဲ့ လူတိုင်းသက်တမ်းစေ့ အသက်ရှည်စွာနေနိုင်ရေးနှင့် လူတိုင်းရောဂါဘယကင်းရှင်းရေးကို အောင်မြင်ရရှိစေဖို့ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနအနေနဲ့ အမျိုးသားကျန်းမာရေးမူဝါဒတွေနဲ့အညီ ကျန်းမာရေးစီမံကိန်းတွေ စနစ်တကျရေးဆွဲပြီး နိုင်ငံသားများအတွက် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းတွေကို ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိပါတယ်။ အဲဒီလိုအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာမှာ ကျန်းမာရေးလူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်များဟာ အဓိကအခန်းကဏ္ဍကနေ ပါဝင်နေပါတယ်။ ကျန်းမာရေးလူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနဲ့ပတ်သက်လို့ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ ဆေးတက္ကသိုလ်များ၊ သွားဘက်ဆိုင်ရာဆေးတက္ကသိုလ်များနဲ့ ဆေးပညာနှီးနွယ်တက္ကသိုလ်များ စုစုပေါင်း(၁၅)ခု၊ သူနာပြု/သားဖွားနဲ့ နှီးနွယ်သင်တန်းကျောင်း(၅၁)ကျောင်းနဲ့ တိုင်းရင်းဆေးတက္ကသိုလ် (၁)ခုတို့ကနေ နိုင်ငံတော်အတွက် လိုအပ်တဲ့ ကျန်းမာရေးလူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်အမျိုးမျိုးကို အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများအပါအဝင် လေ့ကျင့်မွေးထုတ်ပေးလျက်ရှိပါတယ်။

ယခုအခါ ကျန်းမာရေးနှင့်နှီးနွယ်တဲ့ တက္ကသိုလ်နှင့် ကျောင်းများမှာ ဘွဲ့လွန်သင်တန်းများ ဖွင့်လှစ်ပို့ချလျက်ရှိရာ ဘွဲ့လွန်ဒီပလိုမာသင်တန်း (၁၅)ခု၊ မဟာသိပ္ပံသင်တန်း (၅၃)ခု၊ ဆေးလက်တွေ့ အခြေခံပါရဂူဘွဲ့သင်တန်း (၉)ခုနဲ့ ဆေးလက်တွေ့ပါရဂူဘွဲ့သင်တန်း (၄၀)ခု အထိ တိုးချဲ့ဖွင့်လှစ်ခဲ့ရာ စုစုပေါင်းဘွဲ့လွန်သင်တန်း (၁၁၇)မျိုးအထိ ဖွင့်လှစ်ပေးနိုင်ခဲ့ပြီးဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ လုပ်ငန်းခွင်ကျွမ်းကျင်မှုသင်တန်းများ၊ စီမံခန့်ခွဲမှုမွမ်းမံသင်တန်းများ၊ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာမွမ်းမံသင်တန်းများကို ဖွင့်လှစ်ပို့ချပေးလျက်ရှိပါတယ်။ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ၊ အခြားနိုင်ငံများမှ တက္ကသိုလ်များနှင့်ပူးပေါင်းပြီး ပညာသင်စေလွှတ်ခြင်း၊ မွမ်းမံသင်တန်းများ ပြည်ပ၌ တက်ရောက်စေခြင်း၊ သုတေသနလုပ်ငန်းများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းများကို အရှိန်အဟုန်မြှင့် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် ကျန်းမာရေးနှင့်

အားကစားဝန်ကြီးဌာနဟာ အခြားနိုင်ငံများရှိ တက္ကသိုလ်များ၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ လုပ်နိုင်ရန်အတွက် ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစ၍ Memorandum of Understanding (MoU) (၁၁)ခု၊ Letter of Agreement (LoA) (၇၆)ခုနှင့် Letter of Intent (LoI) (၁၅)ခု၊ စုစုပေါင်း (၁၀၂)ခုတို့ကို သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ပြီး ပညာသင်များစေလွှတ်ခြင်း၊ သုတေသနလုပ်ငန်းများနှင့် များပြားစွာသော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းများအား ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။

နိုင်ငံတော်ရဲ့ လူဦးရေ(၇၀%)ဟာ ကျေးလက်ဒေသများမှာနေထိုင်ကြတဲ့အတွက် ပဏာမကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု (Primary Health Care - PHC) ကို အခြေခံတဲ့ကျေးလက်ဒေသကျန်းမာရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းတွေကို အထူးဦးစားပေးဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လအထိ ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနပေါင်း (၁,၇၇၈)ခုကိုဖွင့်လှစ်နိုင်ခဲ့ပြီး ကျေးလက်ဒေသပြည်သူလူထုကို ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုနဲ့ ကျန်းမာရေးအသိပညာပေးခြင်းများ ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိပါတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာ ပြည်သူလူထုကို ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပေးနိုင်ဖို့နဲ့ တောနဲ့မြို့ ကျန်းမာရေးကွာဟချက် ကျဉ်းမြောင်းစေဖို့ နယ်စပ်ဒေသနဲ့ ဖွံ့ဖြိုးရေးဒေသတွေမှာ ဆေးရုံတွေ တိုးချဲ့ဖွင့်လှစ်ပေးခဲ့တာ အခုဆိုရင် တစ်နိုင်ငံလုံး အနေနဲ့ ဆေးရုံပေါင်း (၁,၁၂၃)ရုံအထိ တိုးချဲ့ဖွင့်လှစ်ပေးနိုင်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ ဒီနေရာမှာ တစ်ခုပြောလိုတာကတော့ ဒီလိုဆေးရုံတွေကို တိုးချဲ့ခြင်းဖြင့် ပြည်သူများ၏ ကျန်းမာရေးတိုးတက်မှုကို မဆောင်ကျဉ်းပေးနိုင်ပါ။ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး (Public Health) လုပ်ငန်းများ ပီပြင်ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်မှသာလျှင် ဆေးရုံသို့လာရောက်သော လူနာများနည်းပါးမည်၊ ရောဂါကျွမ်းပြီးလာရောက်သော လူနာများနည်းပါးမည်ဖြစ်ပြီး တစ်ပြည်လုံးအတိုင်းအတာအနေနှင့် ကျန်းမာသန်စွမ်းသောပြည်သူများ ပိုမိုများပြားလာမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး (Public Health) လုပ်ငန်းများကို အထူးဦးစားပေး၍ လုပ်ကိုင်လျက်ရှိပါတယ်။ ယခုအခါ ဆေးရုံများ၌ အရည် အသွေးပြည့်သောကုသမှု (Quality Care) နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများပေးနိုင်ရေး၊ လူနာများအား နွေးထွေးပျူငှာစွာ ကြိုဆိုဆက်ဆံပြီး ကုသနိုင်ရေး၊ ဆရာဝန်ကျင့်ဝတ် (Medical Ethics)၊ သူနာပြုကျင့်ဝတ် (Nursing Ethics) များ ပိုမိုလိုက်နာကျင့်သုံးစေရေး၊ မိမိတို့ပညာ၊ စွမ်းရည်ရှိသမျှ အထူးဂရုပြုလုပ်ဆောင်ပေးရမှာဖြစ်သလို ကိုယ်ချင်းစာတရားလက်ကိုင်ထားပြီး လူနာ

များကို မိမိတို့ရဲ့ဆွေမျိုးသားချင်းသဖွယ် စေတနာ၊ ကရုဏာအပြည့်နဲ့ ပြုစုကုသရန် တိုက်တွန်းပြီး လုပ်ဆောင်လျက်ရှိပါတယ်။

သင်တန်းသူ၊ သင်တန်းသားဆရာဝန်များအနေဖြင့် ဆေးပညာများ တတ်ကျွမ်းနားလည်နေကြရုံသာမက ပြည်သူလူထုနှင့် ဆက်ဆံရာ၌လည်းကောင်း၊ မိမိလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များနှင့် ဆက်ဆံရာ၌လည်းကောင်း အစဉ်ပြေချောမွေ့နေစေရန်နှင့် မလိုလားအပ်သော နားလည်မှု၊ လွဲမှားမှုများ၊ အထင်အမြင်လွဲမှားခြင်းများ မဖြစ်ပေါ်စေရေးအတွက် “Communication Skill” ခေါ် ဆက်သွယ်ဆက်ဆံမှုကျွမ်းကျင်စေရန်လည်း အစဉ်လေ့လာ လေ့ကျင့်နေဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့အနေဖြင့် ဆေးပညာကျင့်ဝတ် (Medical Ethics) နှင့် ပညာရှင်ပီသမှု (Professionalism) ကို ယခုနှစ်မှစ၍ ဆေးတက္ကသိုလ်များ၌ ပထမနှစ်မှ နောက်ဆုံးနှစ်အထိ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများတွင် ထည့်သွင်းပြီး စတင်လေ့ကျင့် သင်ကြားဆွေးနွေးပေးလျက်ရှိပါတယ်။ ထို့အပြင် သူနာပြုကျင့်ဝတ် (Nursing Ethics) ကိုလည်း သူနာပြုနှင့်သားဖွားသင်တန်းကျောင်း (၅၁)ကျောင်း၌ ပိုမိုပြီးအလေးထားကာ သင်ကြားဆွေးနွေးနေပြီဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာဝန်ကျင့်ဝတ် သိက္ခာ၊ သူနာပြုကျင့်ဝတ်သိက္ခာတို့ကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ဖို့ လိုအပ်သလို မိမိ၏ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်အချင်းချင်းကိုလည်း ထိန်းသိမ်းတည့်မတ်ပေးကြပါလို့ မှာကြားလိုပါတယ်။ လူနာများရဲ့ ကျန်းမာရေးအခြေအနေနဲ့ ဆေးကုသစောင့်ရှောက်မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်တဲ့အကျိုးဆက်တွေကို လူနာရှင်တွေနားလည်အောင် ရှင်းပြပေးဖို့လည်း လိုအပ်ပါတယ်။ ဒါမှလည်း ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးသူနဲ့ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုခံယူသူ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်စလုံး ကောင်းမွန်တဲ့ရလဒ်တွေ ရရှိနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ လူနာများကို တာဝန်အရ သက်သက်ကုသမှုပေးခြင်းမဟုတ်ဘဲ လူသားတစ်ဦးအနေဖြင့် ခြံငုံနားလည်ပြီး မေတ္တာစေတနာ ကြင်နာစိတ်အပြည့်အဝနဲ့လည်း ပြုစုကုသမှုပေးကြဖို့ လိုအပ်မှာဖြစ်ပါတယ်။ လူနာများ၏ ကျန်းမာရေးပြဿနာ၊ အခက်အခဲပြဿနာများကို နားလည်ပေးခြင်း၊ စာနာခြင်းများ ထားရှိဖို့လိုအပ်ပါမယ်။ ဆေးပညာရှင်များပီပီ ပြုမူ၊ ပြောဆို၊ ဝတ်ဆင်၊ ကျင့်ကြံနေထိုင်ကြဖို့ လွန်စွာအရေးကြီးပါတယ်။ ဆရာကြီးအဆက်ဆက် ပြုစုပျိုးထောင် လက်ဆင့်ကမ်းသယ်ဆောင်လာသော ဆေးပညာလောကကြီးကို မိမိလက်ထက်တွင်လည်း မပျက်မစီး၊ ဆက်လက်ရှင်သန်တိုးတက်စေရန် အမြဲသတိပြုဆောင်ရွက်နေကြဖို့ နှိုးဆော်တိုက်တွန်းလိုပါတယ်။

ဆရာဝန်ဆိုသည်မှာ သူတစ်ပါး၏အသက်ကို ကယ်တင်ပေးသော “အသက်သခင်ကျေးဇူးရှင်” အနေနဲ့ လူအများက လေးစားကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြပါတယ်။ ဆေးပညာဖြင့်

အသက် မွေးဝမ်းကြောင်းပြုလုပ်ခြင်းကိုလည်း “မြင့်မြတ်သော အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှု” (Noble Profession) အဖြစ် အများက တင်စားလက်ခံထားကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဆရာဝန်များအနေဖြင့် လူအများက ကြည်ညိုလေးစားခံထိုက်အောင် မိမိဂုဏ်သိက္ခာကို မိမိစောင့်ထိန်းကြဖို့ လိုအပ်ပါမယ်။ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာနှင့် ဥပေက္ခာဆိုတဲ့ ဗြဟ္မစိုရ်တရားလေးပါးကို လက်ကိုင်ထား၍ ကျင့်ကြံနေထိုင်ကြမယ်ဆိုရင် ပြည်သူအများက ချစ်ခင်လေးစားအားကိုးခြင်းကိုခံကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ယခုအခါ ဆေးရုံများ၌ ကုသမှုပိုင်းဆိုင်ရာ အထောက်အကူပစ္စည်း ကိရိယာ၊ ရောဂါရှာဖွေစမ်းသပ်ရာ၌ အသုံးပြုသောပစ္စည်းနှင့် ဓါတ်ခွဲပစ္စည်းများ၊ ပြည့်စုံလုံလောက်ရေးတို့ကို ဦးစားပေးအားဖြည့်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။ ထို့အပြင် ကျွန်တော်တို့၏ ကုသရေးစီမံကိန်းများ၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးစီမံကိန်းများရေးဆွဲရာ၌ ပိုမိုထိရောက်မှန်ကန်စေရန်အတွက် စစ်မှန်သောစာရင်းဇယားများ ရရှိစေရန်လည်းကောင်း၊ အချိန်မီရရှိစေရန်လည်းကောင်း အားထည့်၍ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။ သင်တန်းသူ၊ သင်တန်းသားဆရာဝန်များအနေဖြင့် အလုပ်ဝင်ရောက်ပြီးတဲ့အခါမှာ ဤအချက်အလက်များကိုလည်း နှလုံးသွင်း၍ မှတ်သားလိုက်နာပံ့ပိုးစေလိုပါတယ်။

သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကာကွယ်ရေးနဲ့ ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်ပွားလာတဲ့အခါ အချိန်နဲ့ တစ်ပြေးညီ ကုသစောင့်ရှောက်ရေး၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ကိုယ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကာကွယ်ရေး စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုရေးအဖွဲ့များနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိပါတယ်။ ကူးစက်ရောဂါများ ကပ်ရောဂါအသွင်ဖြစ်ပွားလာပါက လျင်လျင်မြန်မြန်နှင့် ထိထိရောက်ရောက် ကာကွယ်ကုသထိန်းချုပ်နိုင်ရေးအတွက် ကပ်ရောဂါဖြစ်ပွားမှုစောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုသတင်းပို့ အချိန်မီဆောင်ရွက်ရေးအတွက် (Early Warning Alert and Response System - EWARS) ကို ထူထောင်ထားပြီး အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီ သက်ဆိုင်ရာအခြားဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ညှိနှိုင်းပြီး ထိထိရောက်ရောက် စနစ်တကျ ကာကွယ်ထိန်းချုပ်ကုသနိုင်ရန်အတွက် ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိပါတယ်။ ဒါ့အပြင် နိုင်ငံတော်နှင့် ပြည်သူလူထုအပေါ် ကျရောက်လာမဲ့ ဥတုရာသီအလိုက်ဖြစ်ပေါ်နိုင်တဲ့ အရေးပေါ်ကျန်းမာရေးပြဿနာများနဲ့ ကပ်ရောဂါများမကျရောက်အောင် ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်း၊ ပညာပေးခြင်းနဲ့ ကပ်ရောဂါများဖြစ်ပွားလာပါက ထိရောက်စွာ ရောဂါကိုထိန်းချုပ်ခြင်း၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးခြင်းများကို အထူးအလေးထား ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိပါတယ်။ အရေးပေါ်ကျန်းမာရေးပြဿနာများဖြစ်တဲ့ ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါများ၊ သဘာဝကပ်ဘေးများ၊ လူမှုရေးကပ်

ဘေးများကြောင့် လူအများ၏ အသက်ဆုံးရှုံးမှုမရှိစေရေး၊ ပြည်တွင်းရောဂါကူးစက်မှုမရှိစေရေး၊ နိုင်ငံတကာသို့ ကူးစက်မှုမရှိစေရေးစသည့် နိုင်ငံအတွက်အရေးကြီးတဲ့ ကျန်းမာရေးပြဿနာ အားလုံးကို ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး (Public Health) စောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများက လုပ်ဆောင် ပေးနေပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတော်ရဲ့ပုံရိပ်ကို အဓိကမြှင့်တင်ပေးနေတာဘဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အေအိုင်ဒီအက်စ်ရောဂါ၊ တီဘီရောဂါနဲ့ ငှက်ဖျားရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းများ၊ ကြိုတင်ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများနဲ့ ရောဂါဖြစ်ပွားလာပါက ထိရောက်စွာကုသရေးလုပ်ငန်း များကို အရှိန်အဟုန်နဲ့ ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိရာ ရောဂါဖြစ်ပွားမှုနဲ့ သေပျောက်မှုနှုန်းများ သိသာစွာလျော့နည်းလာတာကို တွေ့ရှိရပါတယ်။

ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးရာမှာ ဒေသတွင်းနိုင်ငံများနဲ့ ရင်ဘောင်တန်းနိုင်ရေး အတွက် ရည်ရွယ်ပြီး ကျန်းမာရေးရည်မှန်းချက်များ တိုးတက်မှုများကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းနိုင် ရေးနှင့် (Sustainable Development Goals - SDG) ပြည့်မီရေးအတွက် ကြိုးစားဆောင်ရွက် လျက်ရှိပါတယ်။ နိုင်ငံတော်လူဦးရေရဲ့ (၆၀%)ဟာ အမျိုးသမီးနဲ့ ကလေးများဖြစ်တဲ့အတွက် မိခင်နှင့်ကလေးကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများ၊ မိသားစုကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများ၊ ကျောင်းကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းများနဲ့ အာဟာရဖြည့်တင်းရေးလုပ်ငန်းများကိုလည်း အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ပေးနေပါတယ်။ ကျောင်းကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းသည် ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံ၏ အနာဂတ်၌ ကျန်းမာသန်စွမ်းသည့် လူငယ်များ၊ အကျင့်စာရိတ္တကောင်းမွန်သော လူငယ် များမွေးထုတ်နိုင်ရန်အတွက် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ ဆရာဝန်များ၊ သွားဘက် ဆိုင်ရာဆရာဝန်များ၊ မျက်စိအထူးကုဆရာဝန်များ၊ အာဟာရဘက်ဆိုင်ရာဆရာဝန်များ၊ အားကစားနှင့်ကာယနည်းပြ အားကစားမှူးများ၊ ပညာရေးဝန်ထမ်းများနှင့် ပူးပေါင်းထားသည့် ကျောင်းကျန်းမာရေးအဖွဲ့များသည် အရှိန်အဟုန်ဖြင့်လျက် အထူးကိစ္စရပ်အနေဖြင့် ဆောင်ရွက် လျက်ရှိပါတယ်။ ဒီလိုဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ မကူးစက်နိုင်သော နာတာရှည် ရောဂါများဖြစ်သည့် နှလုံးရောဂါများ၊ ဆီးချိုရောဂါများ၊ ကင်ဆာရောဂါ စသည့်ရောဂါများ လျော့ကျစေခြင်းနှင့် ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်သော အမူအကျင့်များရှိသည့် ပြည်သူများ များစွာ ရှိလာနိုင်ရန်ဟူသော ရည်မှန်းချက်ဖြင့် ဆောင်ရွက်နေပါတယ်။

နိုင်ငံတော်၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ရဲ့ နှစ်သစ်ကူးမိန့်ခွန်းထဲမှာ “အခြားနိုင်ငံတွေနဲ့ မှီအောင်လို့ဆိုလို့ရှိရင် တစ်ခြားနိုင်ငံတွေ လမ်းလျှောက်နေတဲ့အချိန်မှာ

ကျွန်မတို့နိုင်ငံက ပြေးမှ၊ ပြေးပြီးလိုက်မှ မှီမှာ။ ဒါတောင်မှ အနှစ်(၂၀)လောက်ကြာမှ မှီမယ်။ ကျွန်မတို့ဟာ တခြားနိုင်ငံတွေ လမ်းလျှောက်နေတဲ့အချိန်မှာ ပြေးပြီးတော့ အပင်ပန်းခံပြီးတော့ လုပ်မှသာလျှင် တခြားနိုင်ငံတွေနဲ့ကို ကျွန်မတို့မှီမှာ ဖြစ်ပါတယ်” လို့ ပြောကြားသွားပါတယ်။ ကျန်းမာရေးလောကမှာလည်း ကျွန်တော်တို့ဟာ ဒီလိုကျိုးစားပြီး အပင်ပန်းခံမှသာလျှင် အခြား နိုင်ငံများနှင့် ရင်ဘောင်တန်းနိုင်ပြီး အရည်အသွေးပြည့်ဝတဲ့ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုကို ပြည်သူတွေကို ပေးနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဆရာဝန်များရဲ့ အရည်အချင်းကိုလည်း အခြားနိုင်ငံက ဆရာဝန်များမှ လေးစားရအောင်၊ တန်ဖိုးထားခံရယူရှိနိုင်အောင် ကျွန်တော်တို့ အားလုံးဟာ ခံယူချက်အပြည့်၊ မခံချင်စိတ်နှင့် အထူးအားထုတ်ကြိုးစားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ဆေးပညာအဆင့်အတန်းကို ကမ္ဘာအဆင့်အတန်းရောက်အောင် အပင်ပန်းခံပြီး ဇွဲ၊ လုံ့လ၊ ဝီရိယနဲ့ ကိုယ်စွမ်းရှိသရွေ့၊ ဉာဏ်စွမ်းရှိသရွေ့၊ ဝိုင်းဝန်း၍ ညီညီညွတ်ညွတ်ကြိုးပမ်း အားထုတ်ကြပါလို့ ပြောလိုပါတယ်။

နေပြည်တော်တွင် ဇွန်လ(၈)ရက်နေ့က ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ဦးဆောင် အဖွဲ့နဲ့ တွေ့ဆုံတဲ့တွေ့ဆုံပွဲမှာ နိုင်ငံတော်၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က ပြောကြားရာတွင် “နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၊ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၊ လုပ်ငန်းတစ်ခု အောင်မြင်ရန်အတွက် အခြေခံအကျဆုံး လိုအပ်ချက်သည် တာဝန်သိစိတ်ပင်ဖြစ်ပါကြောင်း၊ တာဝန်သိစိတ်မရှိဘဲ မိမိ ရနိုင်သည့်အခွင့်အရေးကိုသာ ကြည့်နေပါက မည်သည့်လုပ်ငန်းမျှ အောင်မြင်မည် မဟုတ်သကဲ့ သို့ မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းမျှ ရေရှည်ရပ်တည်နိုင်မည် မဟုတ်ကြောင်း” ထည့်သွင်းပြောကြားခဲ့ပါ တယ်။ ဤအချက်ဟာ ကျန်းမာရေးလောကအတွက်လည်း အလွန်အရေးပါတဲ့အချက် ဖြစ်ပါ တယ်။

ယနေ့ခေတ်က ပညာရေးခေတ် (The age of Knowledge and Information) ဖြစ်တဲ့ အတွက် ဆေးပညာနည်းစနစ်၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနည်း စနစ်များကလည်း တစ်နေ့တစ်ခြား အချိန်နှင့်အမျှ ပြောင်းလဲတိုးတက်နေပါတယ်။ သင်တန်းသူ၊ သင်တန်းသားဆရာဝန်များအနေ နှင့် ယခုရရှိထားတဲ့အောင်မြင်မှုနဲ့ ရပ်တန့်မနေဘဲ စဉ်ဆက်မပြတ် လေ့လာဆည်းပူးခြင်း၊ ဘွဲ့လွန်သင်တန်းများတက်ခြင်းတို့ကိုလည်း ဆက်လက်လုပ်ရမည်ဟု သံန္နိဋ္ဌာန်ချထားစေလိုပါ တယ်။ ဆေးပညာရပ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ကိုယ်တိုင်လည်းပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် သုတေသန လုပ်ငန်းများကိုလည်း အလေးထားပြီး အားသွန်ခွန်စိုက်လုပ်ကြပါလို့လည်း ပြောကြားလိုပါ တယ်။ ဒီနေရာမှာထိုင်နေတဲ့ သင်တန်းသူ၊ သင်တန်းသားဆရာဝန်များဟာ တစ်ချိန်တွင် နာမည်

ကျော်ကြားသော ဆေးပညာရှင်များ၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးပညာရှင်များ၊ အုပ်ချုပ်ရေးပညာရှင်များ ဖြစ်လာမှာ မလွဲပါဘူး။

နိုင်ငံသားအားလုံး ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးအတွက် ကျန်းမာရေးမြှင့်တင်ခြင်းလုပ်ငန်း (Health Promotion) များ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ နိုင်ငံသားတိုင်း ကျန်းမာရေးအသိရှိပြီး မိမိတို့ ကျန်းမာရေးအဆင့်အတန်းမြှင့်မားလာအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ကျန်းမာရေးပညာပေးခြင်း၊ ရောဂါဖြစ်ပွားမှုမှ ရှောင်ကြဉ်နိုင်ရန် ပညာပေးခြင်း၊ ဆေးလိပ်သောက်သုံးမှုလျော့နည်းကျဆင်းစေရန် ပညာပေးခြင်း၊ အားကစားစိတ်ဓါတ်ရှိပြီး အားကစားလေ့ကျင့်ခန်းများ ပုံမှန်ပြုလုပ်သည့် အလေ့အကျင့်များ ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် ပညာပေးခြင်း၊ အဝလွန်ခြင်းနဲ့ ဆီးချို၊ သွေးတိုးရောဂါများမှ ကာကွယ်နိုင်ရန် ပညာပေးခြင်း၊ စသည့်လုပ်ငန်းများကို သတင်းပြန်ကြားဆက်သွယ်ရေး အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပြည်တွင်း/ပြည်ပအစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းပြီး ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။

ဖော်ပြပါလုပ်ဆောင်ချက်များဟာ နိုင်ငံသားများကိုယ်တိုင် ကျန်းမာရေးအသိရှိပြီး မိမိတို့၏ ကျန်းမာရေးကောင်းမွန်ရေးအတွက် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် လူနေမှု၊ စားသုံးမှု၊ အားကစားလေ့ကျင့်မှု၊ ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်သော နေထိုင်မှုခြင်းအလေ့အထရှိသည့် ဘဝများရရှိရေးအတွက်လည်းကောင်း၊ ငယ်စဉ်ကလေးဘဝထဲက ကျန်းမာရေးအသိပညာသိရှိပြီး ကျန်းမာရေးအလေ့အကျင့်ကောင်းများ ရရှိစေရေးအတွက်လည်းကောင်း ရည်ရွယ်၍ လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

အာဟာရပြည့်ဝစွာ စားသောက်နေထိုင်နိုင်ရေးအတွက် လက်တွေ့ကျသော အာဟာရသုတေသနလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။ ထို့ပြင် ကျောင်းများ၊ ဈေးဆိုင်ခန်းများတွင် ရောင်းချလျက်ရှိသော စားသောက်ကုန်များ သန့်ရှင်းလတ်ဆတ်စေရေး၊ ရက်လွန်အစားအသောက်များ မရောင်းချရေး၊ အန္တရာယ်ကင်းစေသောအစားအသောက်များ ဖြစ်စေရေးအတွက်လည်း အစားအသောက်နှင့်ဆေးဝါးကွပ်ကဲရေးဦးစီးဌာနမှ အခြားနှီးနွယ်ဝန်ကြီးဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့်ပူးပေါင်း၍ ဒေသအလိုက် လုပ်ငန်းစစ်ဆေးရေးအဖွဲ့များနှင့် ပုံမှန်စစ်ဆေးခြင်း၊ ရှောင်တခင်စစ်ဆေးခြင်းတို့ကိုလည်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။

ပြည်သူလူထုကို ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးရာတွင် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော ဆေးဝါးများနှင့်ပတ်သက်၍ ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးရှိ/မရှိ၊ အန္တရာယ်မဖြစ်စေရေး၊ ရက်လွန်ဆေးဝါးများ

တင်သွင်းမှုမရှိစေရေးကို စစ်ဆေးခြင်း၊ ပြည်သူလူထုအသုံးပြုနေသော အလှကုန်ပစ္စည်းများမှ ဘေးထွက်အန္တရာယ်ရှိစေသောပစ္စည်းများ ပါဝင်မှုမရှိစေရေးအတွက် ကွင်းဆင်းနမူနာယူစစ်ဆေးခြင်း၊ အန္တရာယ်ရှိသောဆေးဝါး၊ စားသောက်ကုန်နှင့်အလှကုန်ပစ္စည်းများနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းစာများတွင် အချိန်နှင့်တပြေးညီ ပြည်သူများသိရှိစေရေးအတွက် ထည့်သွင်းကြေငြာပေးလျက်ရှိပါတယ်။

ပညာရပ်နယ်ပယ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် သုတေသနလုပ်ငန်းများဟာ မရှိမဖြစ် လိုအပ်တာကြောင့် ကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းများဆိုင်ရာ သုတေသနလုပ်ငန်းများ (Implementation Research)၊ ကုသရေးပိုင်းဆိုင်ရာ သုတေသနလုပ်ငန်းများ (Clinical Research) ကိုလည်း အားပေးဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။ ဆေးဘက်နှီးနွယ်တက္ကသိုလ်နှင့်ကျောင်းများမှာ သုတေသနလုပ်ငန်းများ ပိုမိုစိတ်ဝင်စားလာရေး၊ ပိုမိုဆောင်ရွက်နိုင်ရေးတို့ကို ယခုအခါ အထူးအားပေးလျက်ရှိပါတယ်။ ရှေ့ဆက်လက်ပြီးလည်း ယခုထက်ပိုမိုအားပေးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံ၏ ဘက်စုံကျန်းမာရေးစနစ်နှင့် လုပ်ငန်းများတိုးတက်ရန်မှာ သုတေသနသည် မလုပ်မဖြစ်လုပ်ရမည့် လုပ်ငန်းတစ်ခုဖြစ်တယ်ဆိုတာကို ဤနေရာမှ အထူးပြောကြားလိုပါတယ်။ ကမ္ဘာမှာ တိုးတက်သည့်နိုင်ငံများအားလုံးကို ကြည့်လိုက်လျှင် သုတေသနကိုအားပေးသည့် နိုင်ငံများသာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို ထင်ရှားစွာတွေ့ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ အရည်အသွေးပြည့်ဝသည့် သုတေသနလုပ်ငန်းများလုပ်နိုင်ရန်အတွက် ယခုအခါ အဘက်ဘက်မှ မွမ်းမံသင်တန်းများပေးခြင်း၊ နှီးနှောဖလှယ်ပွဲများနှင့် ဆွေးနွေးပွဲများ ပြုလုပ်ခြင်းတို့ကို အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။ ထို့အပြင် သုတေသနကျင့်ဝတ် (Research Ethics)၊ မှန်ကန်၍ တာဝန်ခံနိုင်သော သုတေသန (Responsible Conduct of Research - RCR)၊ သုတေသနစီမံခန့်ခွဲမှု (Research Management) တို့ကိုလည်း ပိုမိုဖြစ်ထွန်းကျင့်သုံးလာအောင် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိပါတယ်။ သုတေသနလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ပေါ်လာတဲ့ ရလဒ်များကို အကျိုးရှိစွာ ဖြန့်ဝေအသုံးပြုနိုင်ရေးအတွက်လည်း အားဖြည့်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏တိုးတက်မှုမှာ ထိုနိုင်ငံ၌ ပြုလုပ်နေသော သုတေသနများ၏ အရည်အသွေး၊ နယ်ပယ်ကျယ်ပြန့်စုံလင်မှုတို့အပေါ်၌ တည်နေတဲ့အတွက် ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ဒီကဏ္ဍကို အထူးအားဖြည့် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။

ပြောင်းလဲလာတဲ့ခေတ်စနစ်နဲ့အညီ လူနာနဲ့လူနာရှင်တွေ စိတ်ကျေနပ်မှုရှိအောင် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးနိုင်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ မိမိတို့ရဲ့ချို့ယွင်းချက်ကြောင့် လူနာများ ထိခိုက်နစ်နာမှုတွေ မဖြစ်ရလေအောင် အဘက်ဘက်က အထူးဂရုပြုကြမှသာ လုံခြုံစိတ်ချရပြီး

အရည်အသွေးပြည့်မီတဲ့ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးသူများအဖြစ် အများအားထားစရာ၊ ဂုဏ်ယူစရာဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ အထူးပြောလိုတာကတော့ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး (Public Health) လုပ်ငန်းများသည် လူနာများအား ကုသပေးသည့် (Medical Services) လုပ်ငန်းနှင့် တန်းတူအရေးကြီးသည်ဆိုသည့်အချက်ကို ယခုတက်ရောက်လာသည့် သင်တန်းသူ၊ သင်တန်းသားဆရာဝန်များအနေနဲ့ သိရှိခံယူရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ထပ်လောင်းပြောချင်တာကတော့ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းများ ပီပြင်ထိရောက်မှသာလျှင် ဆေးရုံသို့လာရောက်သူ လူနာများနည်းပါးခြင်း၊ ရောဂါကျွမ်းပြီးမှလာရောက်သည့် လူနာများနည်းပါးခြင်းဆိုသည့် အကျိုးကျေးဇူးများကို ရရှိမှာဖြစ်ပါတယ်။

သင်တန်းတက်ရောက်လာကြတဲ့ သင်တန်းသူ၊ သင်တန်းသားဆရာဝန်များအနေနဲ့ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနရဲ့ ရည်မှန်းချက်၊ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ စေတနာတွေကို သိရှိနားလည်သဘောပေါက်ပြီး သင်တန်းမှာပို့ချခဲ့တဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို စိတ်ပါဝင်စားစွာ လေ့လာနာယူ မှတ်သားကြပါ။ ဆရာဝန်များစောင့်ထိန်းအပ်တဲ့ ကျင့်ဝတ်သိက္ခာတွေကို ခါးဝတ်ပုဆိုးလို ခိုင်မြဲအောင် ထာဝစဉ်ကြိုးစား ကျင့်ကြံနေထိုင်ကြပါ။ သင်တန်းသူ၊ သင်တန်းသားဆရာဝန်များ ဆေးတက္ကသိုလ်များ၌ ဘွဲ့ယူစဉ်ကရွတ်ဆိုကြရသည့် အဓိဋ္ဌာန်ပြုကတိသစ္စာ (၉)ချက် (Hippocratic Oath) အား အမြဲနှလုံးသွင်းထားခြင်းဖြင့် ပြည်သူလူထုရဲ့ ယုံကြည်ကိုးစားမှုကို ခံယူထိုက်တဲ့ ပြည်သူ့ဆရာဝန်ကောင်းများဖြစ်အောင် အဘက်ဘက်က အထူးဂရုပြုဆောင်ရွက်ကြပါလို့ တိုက်တွန်းလိုပါတယ်။

နိဂုံးချုပ်အနေဖြင့် ပြောရမယ်ဆိုရင် သင်တန်းသူ၊ သင်တန်းသားဆရာဝန်များအနေနဲ့ လူနာများအပေါ် မေတ္တာ၊ စေတနာ၊ ကရုဏာ၊ ကိုယ်ချင်းစာတရားများကို ဆရာဝန်ကျင့်ဝတ်နှင့်အညီ ပြုစုစောင့်ရှောက်နိုင်ကြပါစေ၊ စိတ်သဘောထားပြည့်ဝ၍ ဆရာဝန်ကျင့်ဝတ်ကို အမြဲလိုက်နာထိန်းသိမ်းနိုင်ပြီး ထူးချွန်ထက်မြက်တဲ့ ဆရာဝန်ကောင်းများဖြစ်ပါစေလို့ ဆန္ဒပြုပြောကြားရင်း နိဂုံးချုပ်ပါတယ်။